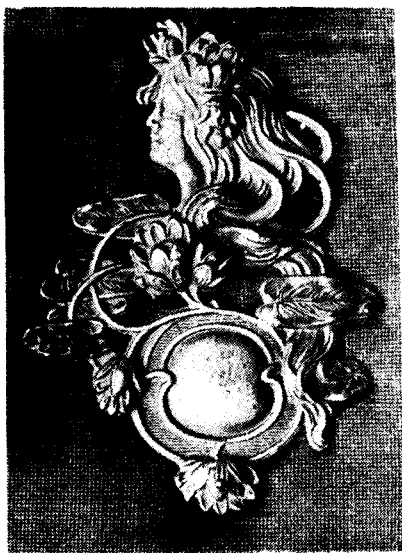

FIN DE SIÈCLE
(EGY ALBUM FOTÓI)

BRASNYÓ ISTVÁN

I.

1.
Hihetetlen volt az: szőlke,
de már őszülő fürtjeimmel
megállni a Kaszinó előtt.
Sajnos, nem csupán őszülő,
lassan kopaszodó is,
Goethét recitálva, nem gondolni

sem unokákra, sem kései dédunokákra:
oly távoli mindig a jövődő.

Ám egy napon, úgy hiszem, Bécsben,
sőt, esküdni mernék rá, hogy Bécsben

Reuter & Pokorny

belvárosi műterme előtt

(Wollzeile № 34., 2. Stock,

im eigenen Hause)

elfeledkeztem magamról, és

lefényképezkedtem, 1886-ban.

(Platte bleibt 3 Jahre reserviert.)

Mennyi volt még a hátralevő idő?

2.

Vagy utóbb, sokára, megpillantva

Virginia partjait,

sőt, a kies Észak-Carolinát is;

Hazát keresek — mondtam

a parton várakozóknak.

Ám nem engem vártak. A hajó

kapitányát meglátva kezdték

a levegőbe dobálni kalapjuk.

Megérkeztünk — ennyi volt az

egész. Én harsogó, félmeztelen

indiókat vártam,

fogalmam sem volt arról,

mi történt az indiánokkal.

Bányák, vasművek — ezzel vége volt,

vége volt annak, amiben én reménykedtem.

Nem lettem Columbus.

3.

Ezután elmondhatnám hazautazásomat.

Az egyházi pénztár tekintélyes

kezelője segített.

Egy hajójegy ára. Egy aprócska állás.

Ebből a helyzetből aligha

húzhatja ki magát az ember.

Én vagyok az az ember, aki

kihúzta, némi vagyonkával,

némi önérettel.

A csalatkozottak előtt nyitva
a világ, akikben összezavarták
a lényeket. Nem kapaszkodni
semmibe, nem úszni az árral,
maradni nyugton.

Jelmondat ez vagy hagyaték?
Egyik sem, hiszen én befejeztem.

4.

Ott lenni egy-egy temetésen.
Nézni az örökzöldet meg
a gyorsan hervadó őszirózsát.
Érezni a kiillatosított világot,
virrasztani a sebesen suhanó
nappalokat.

Mindig tudtam viszonyulni
az éles elméhez meg a határozott
fogalmazáshoz, kivéve, amikor
a bíró megidézett,
mindenemből kiforgatott
— a józan eszemből is —,

s erre nem volt szavam.
Belehaltam, aki szót tudtam
érteni fekete és vörös emberekkel,
elbarangolt kínaival —
egyszóval, behaltam,
tetézve a világ szerencsétlenségének
jól ismert sorozatát.

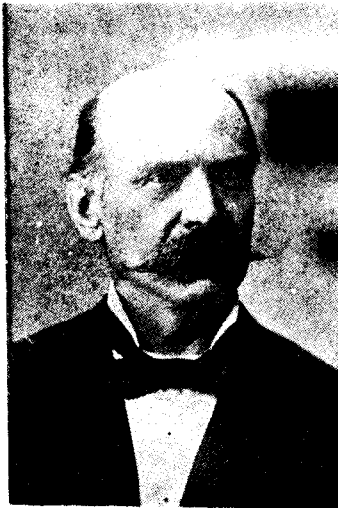

5.
Aki nem látta a Chesapeake-öblöt,
aki nem járt Norfolkban, Portsmuthban,
aki nem hajózta át az Óceánt
oda-vissza,
aki nem jutott el Nebraskáig,
akiből Európa próbált
embert faragni, de ez nem
sikerkült, ne tegye európai
földre a lábát,
fúljon tengerbe, veszítsen háborút,
mielőtt még besáncolta volna magát.

II.

1.

Kifakul az arany is,
vagy hát mi lesz az aranyból?
Ha tőlem kérdezik, megmondhatom.
Mindez képtelen helyzet,
karrier, pálya, pályafutás —
szegény, garasos vidéki jogászként
hozzászámolni a semmihez
azt, ami nincs:
iratok fogalmazását, ami az
éjszakába nyúlik, kikopott kabátujjat
s ezt a cifra cirkuszt,
melyet mindannyian meg fogunk
koplálni, mert ennek mindenképpen
még börtje lesz.

2.

Egyforma lenne mindenütt
a világ, ha nem változtatnánk
a szenvedélyeken.
Miben különbözne egyikünk a másiktól?

A vérmesség úgyis eltakarít
maga után mindent.
Kiüssza az utolsó poharat,
s megnyalva a száját
ezt kérdezi:
Elég volt?

III.

1.
Bejáratosan az úriházakba,
különféle tükrökben szemlélve
magamat, nem mulasztottam
el megfigyelni,
mi húzza vagy viszi az embereket.
Az egyik érkezik anélkül,
hogy szükség lenne rá,
a másiktól hiányzik minden derű;
határozott, kemény szavak,
nincs idejük alkudozni.
Közben nem látják a sóvárgást
a jó után,
amire csak ritka asszonyok képesek:
ajkukon örömhír mosolya,
hajukban megközelíthetetlen illatok.

2.
Nem, nem, a szépségből
sohasem lehet kiábrándulni.
Levelet kapsz, s az maga a szépség,
kedves barátod óhajt üdvözölni.
De elég ezekből az üdvözetekből,
én másra tartogattam mindent,
ami bennem van:
jobban szerettem volna egy nimfát,
akit kibonthatok magamból,
egy végtelenre sikeredett csókot...
Azután bejött ez az egész,
aranyból meg brokátból,

menyegző meg számtalan
mellékes dolog — lányom ma
kis ollóval nyírja a körmét,
feleségem meg kábultan hever.
Az újnak az útját ki tudná,
miközben irományok felett
gubbaszt az ember...

